

О. В. Дезірон, О. В. Таранюк

Водоохоронний комплекс

ВОДООХОРОННИЙ КОМПЛЕКС – система споруд і устаткування для забезпечення необхідної якості та кількості води у водних об'єктах. До В. к. належать споруди мех., біол., фіз.-хім. очищення стіч. вод, системи зворот. водопостачання, а також тех.-технол., науково обґрунтовані системи захисту водних об'єктів від виснаження, забруднення і деградації.

В Україні майже 95 % об'єму стіч. вод очищають за допомогою очисних споруд, запровадження технологій зворот. водопостачання зберігає понад 80 % «свіжої» води. За рахунок створення В. к. значно покращено гідроекол. та сан. стан багатьох річок України, здійснено заходи щодо захисту значних територій від підтоплення, затоплення та руйнації берегів. Так, напр., у Закарпатті функціонування В. к. направлене на захист від шкідливої дії вод (паводків, селів, зсувів). З цією метою у даному регіоні виконується складний, багаторівневий та багатокомпонент. комплекс водоохорон. заходів, реалізація яких дозволить захистити майже 300 насел. пунктів, 150 тис. га с.-г. угідь, понад 16 тис. підприємств промисловості та с. господарства. У межах найбільшого в Європі каскаду дніпров. водосховищ збудов. В. к., функціонування якого захищає від підтоплення і затоплення 190 насел. пунктів, в яких проживає 400 тис. осіб, 198 тис. га земел. угідь, понад 700 підприємств промисловості та с. господарства.

Крім заходів, спрямов. на захист від шкідливої дії вод, функціонування В. к. забезпечує належний гідроекол. та сан.-епідеміол. стан водних об'єктів, зокрема тих, які є джерелами водопостачання. Залежно від типу джерела водопостачання, його гідроекол., гідрол. та заг. екол. особливостей, ступеня його захищеності і ймовірності забруднення внаслідок госп. діяльності, а також з метою охорони та збереження природ. властивостей води у місцях її забору, запобігання забрудненню, засміченню та передчас. виснаженню водних об'єктів встановлюються зони сан. охорони. Як правило, кожна зона поділяється на 3 пояси особливого режиму. У 1-му поясі (суворого режиму) заборонена будь-яка госп. діяльність, а також перебування осіб, не причетних до забезпечення функціонування водозабору. У 2-му (обмеження) і 3-му (спостереження) поясах госп. діяльність проводиться лише з дозволу та за суворого контролю уповноважених уряд. органів та органів місц. самоврядування.

Нині в Україні лише у житл.-комунал. госп-ві нараховується понад 1600 водозаборів з поверхн. водних об'єктів. Виконання водоохорон. заходів у місцях їх розташування гарантує громадянам нашої держави екол. безпеку при водоспоживанні та направлене на істотне поліпшення якості води у водних об'єктах. У цілому в Україні пріоритет. напрямом діяльності уповноваж. органів влади щодо забезпечення найефективнішого функціонування В. к. є повноцінна реалізація басейн. принципу управління водокористуванням, охороною та відтворенням водних ресурсів.

Бібліографічний опис:

Водоохоронний комплекс / О. В. Дезірон, О. В. Таранюк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-27340>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).